

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต และประพหุติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต และประพหุติมิชอบ (เลือกการประเมินด้านที่ ๑)

- ๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Known Factor และ Unknown Factor)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยง	
	Known Factor	Unknown Factor
๑. บุคลากรภายในองค์กรปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ มีเจตนากระทำการที่ส่อไปในทางทุจริตเพื่อผลประโยชน์ต่อตนเอง หรือร่วมรู้เห็นเป็นใจกับบุคคลภายนอกที่ประสงค์ร้ายต่อองค์กร สร้างความเสียหายในด้านการเงินกระทบต่อความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงในภาพรวม		√
๒. กระบวนการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติของหน่วยงาน กำกับควบคุมรวมถึงการกำหนดจุดควบคุมไม่เพียงพอก่อให้เกิดช่องโหว่ เกิดความเสี่ยงที่บุคลากรภายในทำการทุจริตสร้างความเสียหายต่อองค์กร เช่น การถูกเปรียบเทียบปรับหรือถูกฟ้องร้องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กร		√
๓. ภัยคุกคามทาง Cyber จากบุคคลภายนอกที่ไม่ประสงค์ดีต่อองค์กร ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่พร้อมใช้งานขาดการควบคุมการเข้าถึงระบบงานการรักษาความปลอดภัยที่รัดกุมไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากบุคลากรภายในและบุคลากรภายนอกใช้ในการทุจริต ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสำคัญที่จัดเก็บในระบบฐานข้อมูลส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อองค์กร		√

คำอธิบาย : ตารางที่ ๑ อธิบายรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต เช่น รูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงเท่านั้น และควรอธิบายพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียด ชัดเจน มากที่สุด

- ความเสี่ยงที่เคยเกิดหรือคาดว่าจะเกิดขึ้นสูงมีประวัติอยู่แล้ว ให้ใส่เครื่องหมาย √ ในช่อง Known Factor
- ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดขึ้นหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ ในอนาคต ให้ใส่เครื่องหมาย √ ในช่อง Unknown Factor
- หน่วยงานสามารถปรับแบบได้โดยไม่ระบุว่าเป็นประเภท Known Factor หรือ Unknown Factor

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	บุคลากรภายในองค์กรปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ มีเจตนากระทำการที่ส่อไปในทางทุจริตเพื่อผลประโยชน์ต่อตนเอง หรือร่วมรู้เห็นเป็นใจกับบุคคลภายนอกที่ประสงค์ร้ายต่อองค์กรสร้างความเสียหายในด้านการเงินกระทบต่อความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงในภาพรวม		√		
๒	กระบวนการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติของหน่วยงาน กำกับควบคุมรวมถึงการกำหนดจุดควบคุมไม่เพียงพอก่อให้เกิดช่องโหว่ เกิดความเสี่ยงที่บุคลากรภายในทำการทุจริตสร้างความเสียหายต่อองค์กร เช่น การถูกเปรียบเทียบปรับหรือถูกฟ้องร้องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กร		√		
๓	ภัยคุกคามทาง Cyber จากบุคคลภายนอกที่ไม่ประสงค์ดีต่อองค์กร ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่พร้อมใช้งานขาดการควบคุมการเข้าถึงระบบงานการรักษาความปลอดภัยที่รัดกุมไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากบุคลากรภายในและบุคลากรภายนอกใช้ในการทุจริต ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสำคัญที่จัดเก็บในระบบฐานข้อมูลส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อองค์กร		√		

คำอธิบาย : ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจรมีรายละเอียดดังนี้

- **สถานะสีเขียว** : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- **สถานะสีเหลือง** : ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- **สถานะสีส้ม** : ความเสี่ยงระดับสูงเป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- **สถานะสีแดง** : ความเสี่ยงระดับสูงมากเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจนสามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๓ ตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risklevel matrix)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความ จำเป็นของการ เข้าระงับ			ระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ			ค่าความเสี่ยง จำเป็น x รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	บุคลากรภายในองค์กรปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ มีเจตนากระทำการที่ส่อไปในทางทุจริตเพื่อผลประโยชน์ต่อตนเองหรือร่วมรู้เห็นเป็นใจกับบุคคลภายนอกที่ประสงค์ร้ายต่อองค์กรสร้างความเสียหายในด้านการเงินกระทบต่อความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงในภาพรวม		๒			๒		๔
๒	กระบวนการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติของหน่วยงานกำกับควบคุมรวมถึงการกำหนดจุดควบคุมไม่เพียงพอก่อให้เกิดช่องโหว่เกิดความเสียหายที่บุคลากรภายในทำการทุจริตสร้างความเสียหายต่อองค์กร เช่น การถูกเปรียบเทียบปรับหรือถูกฟ้องร้องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กร		๒			๒		๔
๓	ภัยคุกคามทาง Cyber จากบุคคลภายนอกที่ไม่ประสงค์ดีต่อองค์กร ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่พร้อมใช้งานขาดการควบคุมการเข้าถึงระบบงานการรักษาความปลอดภัยที่รัดกุมไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากบุคลากรภายในและบุคลากรภายนอกใช้ในการทุจริต ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสำคัญที่จัดเก็บในระบบฐานข้อมูลส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อองค์กร		๒			๒		๔

คำอธิบาย : ตารางที่ ๓ ข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงในช่องสีส้มและสีแดงจากตารางที่ ๒ มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
๑. บุคลากรภายในองค์กรปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ มีเจตนากระทำการที่ส่อไปในทางทุจริตเพื่อผลประโยชน์ต่อตนเองหรือร่วมรู้เห็นเป็นใจกับบุคคลภายนอกที่ประสงค์ร้ายต่อองค์กรสร้างความเสียหายในด้านการเงินกระทบต่อความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงในภาพรวม	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
	อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง
๒. กระบวนการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติของหน่วยงานกำกับควบคุมรวมถึงการกำหนดจุดควบคุมไม่เพียงพอก่อให้เกิดช่องโหว่ เกิดความเสี่ยงที่บุคลากรภายในทำการทุจริตสร้างความเสียหายต่อองค์กร เช่น การถูกเปรียบเทียบปรับหรือถูกฟ้องร้องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กร	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
	อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง
๓. ภัยคุกคามทาง Cyber จากบุคคลภายนอกที่ไม่ประสงค์ดีต่อองค์กร ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่พร้อมใช้งานขาดการควบคุมการเข้าถึงระบบงานการรักษาความปลอดภัยที่รัดกุมไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากบุคลากรภายในและบุคลากรภายนอกใช้ในการทุจริต ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสำคัญที่จัดเก็บในระบบฐานข้อมูลส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อองค์กร	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
	อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง

คำอธิบาย : ตารางที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น x รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตโดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงเรื่องที่ทำกรประเมิน (ดี / พอใช้ / อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริตมีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใดจะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง

ตารางที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง
แผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	บุคลากรภายในองค์กรปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ มีเจตนากระทำการที่ส่อไปในทางทุจริตเพื่อผลประโยชน์ต่อตนเองหรือร่วมรู้เห็นเป็นใจกับบุคคลภายนอกที่ประสงค์ร้ายต่อองค์กรสร้างความเสียหายในด้านการเงินกระทบต่อความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงในภาพรวม	๑. กำกับดูแลและติดตามให้เจ้าหน้าที่ที่มีการปฏิบัติโดยมีกลไกการถ่วงดุลและมีการควบคุม กำกับตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักการควบคุมภายในทั่วองค์กร
๒	กระบวนการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติของหน่วยงานกำกับควบคุมรวมถึงการกำหนดจุดควบคุมไม่เพียงพอก่อให้เกิดช่องโหว่ เกิดความเสี่ยงที่บุคลากรภายในทำการทุจริตสร้างความเสียหายต่อองค์กร เช่น การถูกเปรียบเทียบปรับหรือถูกฟ้องร้องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กร	
๓	ภัยคุกคามทาง Cyber จากบุคคลภายนอกที่ไม่ประสงค์ดีต่อองค์กร ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่พร้อมใช้งานขาดการควบคุมการเข้าถึงระบบงานการรักษาความปลอดภัยที่รัดกุมไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากบุคลากรภายในและบุคลากรภายนอกใช้ในการทุจริต ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสำคัญที่จัดเก็บในระบบฐานข้อมูลส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อองค์กร	๒. การปฏิบัติงานในระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่จะต้องมีรหัสผู้ใช้งานและรหัสผ่าน (Username และ Password) ให้หัวหน้าหน่วยงานคลังควบคุมดูแลการใช้รหัสผู้ใช้งานของเจ้าหน้าที่ในการนำเข้าสู่ข้อมูลและการแก้ไขข้อมูลของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ รหัสผู้ใช้งานให้ถือเป็นความลับ เจ้าของรหัสผู้ใช้งานต้องรับผิดชอบผลเสียหายอันเกิดจากการใช้งานนั้น ๆ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าผลเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำของผู้อื่น
๔	พนักงานอาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest)	๓. นโยบายการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนร่วมขององค์กร

คำอธิบาย : ตารางที่ ๕ พิจารณาเหตุการณ์ความเสี่ยงที่มีค่าความเสี่ยงการทุจริตจากตารางที่ ๔ ตามลำดับ ความรุนแรงความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงค่อนข้างสูงปานกลาง มาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต ต่อไป